

K R E Š Ť A N

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
Na pol roka — — — — 1 " — "
Na štvrt roka — — — — " 60 "
Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor :

Dr. JOZEF JANDA.

*Redakcia a vydavateľstvo : Budapest,
VIII. ker., Józsefkörút 35.*

sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Pred marianskym sviatkom.

Zakladajme knihovne.

Ľstý vzdelaný pán písal redaktorovi Kresťana v tejto záležitosti, aby sa zakladaly u nás knihovne pre ľud, aby tak Kresťan stál na čele tejto akcie.

Že tento plán je dobrý, užitočný, spolu ale aj potrebný, to každý ľahko nahliadne.

Redaktor Kresťana veľmi málo vedel slovensky, keď ostrihomské seminárne opustil, kde nielen že nevidel slovenskej knihy, ale ani slova nepočul slovenského.

Keď ale stal sa kaplánom a videl, ako kazí ľud hanopis Mudrončeka proti cirkvi, sviatostiam a knžaskému stavu namerený, myslel si, že keď ten nenie pánslavom, kto v liberálnom smere hanopisy píše proti cirkvi, prečo by mal byť pánslavom ten, kto v celkom vlasteneckom duchu píše a cirkev zastáva. Keď vláda nenie pánslavská, ktorá podporuje „Slovenské Noviny“, „Opratoveho“, „Vlasť a svet“ atď., všetko to slovenské časopisy, prečo by bol ten pánslavom, kto nie v liberálnom, lež v kresťanskom duchu píše tiež slovensky. Tieto myšlienky naplňovali srdco pôvodcu týchto riadkov, keď chytil do ruky cambelov pravopis, keď chytil do ruky pero, aby podporoval i spisami kresťanské smýšľanie a bránil ho proti Mudrončekom.

Lenže Uhorsko preto nenie liberálmi spravované, aby tu rovnakou mierou bolo merané. Kto tu zastáva zednárov a liberálnych tatárov a i židov bárs v slovenskej reči, to je hazafik, to je vlastenec. Kto ale tiež v slovenskej reči zastáva kresťanstvo proti liberalismu, to je vlastizradca. Ano liberalismus tak zachádza s nami, jako ten vlk, ktorý na potoku vyše beránka vodu pil a predsa ho roztrhal, že mu vodu kalí.

Na toto ale nehľadme, zapamätajme si, že čert nespí, že dobrá vec vždy mala a maľ bude nepriateľov, privržencov to satanáša. Však liberalismus i na takých povedal, že sú pánslavmi, ktorí slovensky zhola nič nevedia. Koho zničť chce liberalismus, kto liberalismu v ceste stojí, ten je pánslav, tomu

odňať treba statočnosť občiansku atď. atď. — Drahí bratia v Kristu! Svrchovaný čas je už tu, aby sme na také táraniny z liberálnej nesvedomitosti pochádzajúce nič nedali, lež to všetko vykonali, čo v záujme časného a večného dobrobytu ľudu vykonať je našou povinnosťou. Tomu je už dávno, čo nebohý pápež Pius IX. bol povedal, že proti písmene treba písmenu postaviť. A veď vtedy tlač ešte nebola vyvinutá, dnes je už tlač veľmocou. Lenže v akých rukách je ona? Aspoň 80% je v ruke liberálnej, a len 20% v katolíckych rukách; liberáli nás vo svojich spisoch a časopisoch hania, bez hrebeňa česú, pomluvajú osočujú všetko, čo je sväté a katolícké. A my by sme i ďalej spali, my by sme ešte vždy nemali chuti a smelosti proti takým bezbožným písmenám písmeny postaviť?

Zakladajme knihovne!

Sú ešte u nás, obetivé a štedré duše, ktoré v tejto veci ľahkým učinia záčiatoč. Kde je maďarská obec, tam treba sa obrátiť na redakciu „Magyar Néplapu“ o radu, kde je nemecký ľud, tam poslúži radou „Christliches Volksblatt“, kde sú ale Slováci, Uhri slovenského jazyka, tam musí byť Kresťan vodcom, ktorý hneď teraz pri tejto príležitosti prosí ctených vydavateľov a nakladateľov ba i knihkupcov, aby mu poslali sosnam dobrých knih, ktorých titule uverejní, aby si vidiecke knihovne vedely rady dať a len dobré knihy kresťanského ducha aby si zaopatřil mohli.

Proti zednárstvu, liberalismu a socialismu toho je ten najlepší prostriedok.

Náš ľud chce čítať, nedáme-li mu do ruky dobrú knihu, liberálmi skytnuté táraniny a hanopisy bude čítať.

Lenže to nesmieme dopustiť, veru nie a ešte raz nie! Uvidíme, kto bude prvý, ktorý založí ľudovú kresťanskú knihovňu, uvidíme, kto bude prvý, ktorý prvú korunu venuje na tento cieľ.

Nech žijú, ktorým záleží na blahu ľudu, tak duševnom, ako i telesnom. J.

POLITICKÉ CHÝRY.

Sústredná pisáreň ľudovej strany nenachádza sa už od 3. mája tam, kde predtým bola; kto by jej chcel písať, pod týmto nápisom to musí činiť: *A néppárti országos központi irodája Bpest, VIII. Józsefkorút 35. (1. em. 2. ajtó).*

Zamestnanie snemu. V piatok predostrel minister financií snemovní vyslancov krajinsky rozpočet. V sobotu ale prosby sa pojednávaly. Potom ale nebude zasadnutia, zakiaľ odbor financií nebude hotový s pojednávaním rozpočtu a nezadá o ňom svoju zprávu.

Albert Berzeviczy, podpredseda snemovne krajinských vyslancov v skutku zaľakoval. Predseda snemovne krajinských vyslancov, Szilágyi totižto ešte za oných časov čo ľavičiacky vyslanec proti Tiszovi veľmi bránil rečnícké právo vyslancov, teraz tedy nemohol zastať Berzeviczyho bez toho, že by sa nebol nedoslednosti dopustil. Berzeviczy ale mu to za zle mal a preto sa i tej hodnosti vzdal. No isto vieme, že mu doprajú mameluci zadosťučinenia a znovu ho zvolia.

Autonomia. Z deviatich členov pozostávajúci autonomický výbor, ktorý pripraviť má látku autonomickému sjazdu, 12. septembra po poludni o 4 hodinách bude mať zasadnutie v miestnosti snemovne veľmožov pod predsedom Julom Szapáry. K tejto porade úctiplne povolávajú sa ctení členovia toho výboru.

Korunovanie hollandskej kráľovnej. Hollandska kráľovna Vilma 6. septembra bola korunovaná. Slávnosť previedla sa v chráme, ktorý utešeno bol okrášlený. Tu zložila aj prisahu na ústavu krajiny. Potom ale krajinský snem jej prisahal vernosť v mene celej krajiny.

Nová vojna na ostrove Krete. Muzulmani veľké demonštrácie robia proti tomu, že je tam už koniec tureckému panovaniu. Už sa aj srazili s anglickými vojakmi, ktorým na pomoc prišli tri veľké vojenské lode morské.

Kto pakuje s národnosťami? Časopis „Bud. Tud.“ píše: „Saxskej ľudová strany bárcaság-sky výbor v Brassove držal poradu, kde povedano bolo, že pri všeobecných volbách sa boli usniesli, že szászhermányszky volebný okres prepustia vládnemu maďarskému kandidátovi, a toto usnesenie ešte i dnes za nutné považuje; a tak ponevác tento okres smrťou grófa Bethlena uprázdnil sa, pri najbližšej volbe zas len Maďara kandidáta vládneho môže podporovať. Spolu výbor oslovil predsedníctvo, aby s fõispánom začal pojednávať, kto by bol tu súci za kandidáta. A tak následkom uzavretia tohoto výboru zvolenie vládneho maďarského kandidáta je isté.“

Ejhľa tí, ktorí takto paktujú s národnosťami, tí sa opovažujú osočovať ľudovú stranu, že s národnosťami pakuje; a veď ona len zastáva ich opráv-

nené záujmy, jako aj inšie, preto ale nejedná sa a nepakuje ona. Kossuthisti už sa usniesli, že proti zákonným návrhom vyrovnania tú najtuhšiu obštrukciu prevedú. Len aby koniec tej obštrukcie potom nebol taký, na jaký ešte dobre pamätáme. Kto do konca vytrvá, ten dojde cieľu.

Samostatné colné územie. V Rakúsku už sa boja isté kruhy, že obštrukcia istých strán snemových tak ďaleko dovedie vec, že naozaj samostatné colné územie bude uvedené. Isté strany politické v Rakúsku vraj veľmi sú na pomoci v tejto veci uhorskej neodvisliackej strane. Divá obštrukcia daktorých nemeckých vyslancov, ktorá už i doposiaľ zamedzila cestu tolkým dobrým návrhom, ešte i tých najúprímnejších priateľov colného územia odvráti a na cestu jednaní a smýšľaní neodvisliakov privedie.

Koniec španielsko-americkéj vojny ešte nenie známy. Krajinský snem v Španielsku je už svolaný. Predvideť toľko, že veľmi tuhé dohady nastanú, jakonáhle tá vojna príde do reči. Ináče o tejto veci nové zprávy neprišli.

Dreyfusová pravota obnovená bude. Ministerská porada uzavrela túto pravotu obnoviť minister obrany Cavaignac nechcel k tomu privoliť, a preto zaľakoval. V písanom liste vyslovil, že on je presvedčený o vlastizrade Dreyfusovej a preto bojovať bude proti revisii, ktorá vraj veľmi nebezpečná je a nenie žiadnej príčiny k nej. Nástupcom Cavaignaca stal sa generál Zusliden. — Ináče sám ministerpredseda povedal, že všetci členovia ministerstva presvedčení sú o vlastizrade Dreyfusovej, lenže v záujme pokoja obecnstva za potrebné považujú revisiu.

Anglicko a Nemecko uzavrelo smluvu spojenia medzi sebou. Anglicko už dávno túžilo za takouto smluvou priateľstva, ktorá aspoň zčiasťky namerenou sa zdá byť proti spojeniu Francúzska s Ruskom.

Vojna v Afrike. Spomenuli sme, že práve vtedy, keď ruský cár odzbrojenie navrhol po dokončení americko-španielskej vojny, začali si vojnu Angličania v Afrike, dla ztadiaľ došlých zpráv Angličania zvíťazili nad pohanmi. Vítazstvo je úplné, bárs raz dva razy ešte sa srasiť musia s nepriateľom. Anglicko teraz už bez všetkej prekážky bude môcť zaujať vnútornú čiastku Afriky.

Talianku sa veľmi páči návrh cára, ktorý radí veľmocam všeobecné odzbrojenie. Radosť Talianska zednárskeho rozumieme a pochopiť sme v stave, lebo Taliansko si myslí, že po odzbrojení nasleduje pokoj všeobecný, v ktorom tedy ani ruská otázka nepríde viac do reči, čili pápežovi odňatý štát i ďalej zostane vlastnosťou talianskeho kráľovstva. No človek mieni, Pán Boh mení; môžu ľudia robiť, čo chcú, preto Boh prevedie svoje plány, a keď príde prihodný čas, povýši cirkev vtedy, keď sa o tom ľudia ani nenazdajú. Ani Taliansko ešte nepreskočilo všetko.

Krajinský snem.

Zasadnutie 5. septembra.

Ťažký deň mali mameluci. Zasadnutie zahájené bolo o 12. hodine. Vlúdne sa pozdravovali jeden druhého otcovia vlasti. Keď Bánffy vkročil do snemovne, mameluci mu éljenovali, Iavičiaci ale hoch kričali; títo zas Szilágyimu, predsedovi to snemovne kričali „éljen.“ Prvým rečníkom bol *Polónyi*, ktorý ponosoval sa, že 18 júna na poslednom zasadnutí Berzeviczy nedovolil mu rečniť, k čomu podpredseda nemal právo, a práve preto prosí Bánffyho, aby mu toto vysvetlil. — *Berzeviczy* vyhováral sa, že to on nespravil úmyselne. Potom v dlhšej reči zastával svoje jednanie. *Bánffy* tiež sa umýval; dľa rozhodnutia snemovne. 6. sept. malo byť prvé zasadnutie, Bánffy ale s odpisom kráľa už 5. sept. svolal otcov vlasti, čo vraj je namerané proti hodnosti zákonodárstva. Bánffy toto všetko privlaľňoval svojím nedorozumeniam. Tak Bánffyho, ako aj *Berzeviczyho* výborne česali *Horánszky* a *A. Györfy*. Mamelukovi *Pulszkymu* nepodarilo sa ospravedlniť chybné jednanie tých dvoch veľkých mamelukov. Horský ľudák *Ján Molnár* podobne zázlieva toto jednanie, na oči vyhodil hlavnému mamelukovi nedôsledné jednanie. Predseda *Szilágyi* neprijemne prekvápal mamelukov, keď neschválil jednanie *Berzeviczyho*. *Berzeviczy* najbližšie zaďakuje; mameluci ale znovu ho zvolia.

Zasadnutie 5. septembra.

Po poludni o 3 hodinách bolo zasadnutie v snemovni veľmožov, ktorým sdelené bolo, že za predsedu vymenoval veľičenstvo grófa T. Károlyiho, za podpredsedu ale *Aloyša Daruváryho*. Osidvoch pozdravil biskup *Firóák*. Sdelené bolo magnátom, že v prázdninách zomreli členovia: *Pavel Užovics*, *Fraňo Eszterhazy*, *Jozef Zuber* a *Andrej Bethlen*.

Zasadnutie 6. sept.

Bánffy navrhol, aby vo stredu, štvrtok nebolo zasadnutie, v piatok ale aby bola voľba podpredsedy, lebo *Berzeviczy* zaďakoval; v sobotu pojednávať sa majú prosby, pondelok ale návrhy. Prehovorili *Szentiványi*, *Apponyi*, *Polónyi*, *Kossuth*, *Horánszky* a zas *Apponyi*, ktorý neprijal denný poriadok *Bánffyho*. Vopred chce vedieť, či úmysel vlády zodpovedá zákonu? Terajšia neistota veľmi zroňuje hospodárstvo. Ale i krajinský snem má právo vedieť, čo sa robí. Sluby ministerpredsedy nemajú pred ním žiadnej vážnosti. Vláda musí povedať, čo zamýšľa. Zakiaľ nevyhovie sa tejto žiadosti, on neprijíme žiaden denný poriadok. *Gajári* napadol *Polónyiho*, jak sa opovážil menovať jednanie ministerpredsedy figiarskym. Potom zastával mamelukov, ktorí vraj veľmi sú úprimní. Hlasovanie na denný poriadok odložilo sa na stredu. Potom nasledovala interpellácia *Kossutha*. Ostro napadol vládu, že nechce Uhorsko samostatným učiniť. Pýta sa vlády, čo zamýšľa činiť, jestli viedeňský snem i ďalej tak sa bude chovať? *Bánffy* sa bránil, že samostatné colné územie by bolo zlomkrkom uhorského hospodárstva. Keby ale krajinský snem v Rakúsku neprijal predlohy vlády, vtedy celkom dľa zákona bude pokračovať, ale ani v tomto páde nebude radu *Kossutha* nasledovať. Hrozný krik sa stal. Mameluci boli spokojní s odpoveďou *Bánffyho*, Iavičiaci ale nie.

Nesmieme zaspaf!

Drahí bratia, nesmieme zaspaf, lebo vtedy nielen že by sa nám nepodarilo nazpäť vydobýť ztratené pole práv náboženských, občanských a ľudských, ale aj ten malý doposiaľ nadobudnutý zisk by nám odpadol.

Nesmieme zaspaf. Nás síce ohrožujú rozličnými prostriedkami, krivdu nám robia vo všelijakom ohľade, pokoj a spokojnosť naša podryva sa, to ale nech nám neodníme chuť od boja, my preto nesmieme klesať, ba ešte tým tuhšie a ostrejšie musíme sa postaviť nepriateľom naproti, dobre vediať, že čím krutší bol boj, tým skvelejšie je víťazstvo, čím viac prekážok sme premožli, tým sladší je potom odpočinok, čím krvopotnejšie sme prišli k pokoju, tým viac ho potom cítime.

Nezaspíme, neodovzdajme sa ľahostajnosti, netracte chuť a dobrú vôľu, lebo potom tým väčšia radosť by tu panovala v tábore liberálnych tatárov, čím viac sa nás do včufku báli, čím viac sme im doposiaľ vodu kalili a ich mrastné hrnce z bezpečovaťi.

Ťažké je síce polozenie naše; lenže nezabúdajme, že ešte nikdy nemala žiadna dobrá vec takých bojovníkov úprimných, ktorí by neboli museli trpeť a všelijaké netrpezlivosti, až veľmi zkusujúce neprijemnosti znášať.

Krista Pána tri roky prenasledovali, potom hrozne mučili, posmievali a pekelnou zlosťou nemilosrdnou tým najhroznejším spôsobom o život pripravili zlostníci.

A to všetko prečo?

Preto, že proti náruživostiam bruchopasníkov a hmotárov kázal, moc diabla podkopával a dušné spasenie usiloval sa zaslužiť všetkým ľuďom.

A apoštolovia, títo tovaryšovia Ježiša Krista a zakladatelia našej drahej matky duchovnej, cirkve to katolickej či neboli od prvého až do posledného hrozne prenasledovaní? jedného ukrižovali, druhého v oleji varili, tretiemu kožu stiahli, štvrtému hlavu soľali atď.

A po apoštolských časoch veru tiež to nebolo lepšie, lebo však behom 300 rokov ani len t hoto najkratšieho času nebolo, v ktorom by nebola bývala cirkev prenasledovaná v jednej alebo v druhej častke sveta tak, že za tých 300 rokov vyše 13 millionov mučeníkov vycedilo krv za učenie nášho Ježiša Krista.

A hľa toto všetko nielen že nebolo v stave odpúdiť kresťanov od Ježiša Krista a ich do vierozrady a duchovnej ľahostajnosti nevšímavej uvrhnúť, ba naopak tým prenasledovaním odohnatý bol neľahostajnosť a nevšímavosť, ešte aj tí ľahší sa prebudili a pravosť viery Kristovej svojím vlastným životom zapečatili.

Či naše polozenie terajšie aj len zďaleka je také, že by sa prirovnat mohlo k polozeniu prvých kresťanov?

A nás by predsa už i tieto malé neprijemnosti, ktorým nás pre verejné vyznávanie viery našej podrobujú, v stave bolo zroniť, nám chuť odňať?

V ohni sa čistí zlato, v prenasledovaní sa čistí kresťan.

Nerobme si tedy z toh nič, že nás z menoslova voličov vynechali, že nás pri voľbe volebného práva zbavili, že proti vôli ľudovej väčšiny kandidáta liberálnej menšiny nám na silu natisli. Toto všetko je len zkuškou našej trpezlivosti, vytrvanlivosti a neohroženosti, ktorou naplnení byť máme, chceme-li, aby sme svoj cieľ obsiahli.

Klesať, pohrúžiť sa do predošlej nevšímavosti a mravného spánku nesmieme.

My sme kresťania, to jest bojovníci Pána Ježiša Krista, a nie zahalačovia a darobní, hriešnej nevšímavosti slúžiaci otroci zlého ducha.

Hore sa bratia! Hore do boja, liberalismu nedajme pokoja; okrem milosti Božej nech do našich údov silu vlieva tá myšlienka, že Boh nemôže dlho trpeť násilné panovanie liberálov.

Stefan Piesek, bývalý notár.

Nepriatelia ľudu.

Nopriatelia ľudu sú veľmi často do ovčie kože oblečení. Majú vlčie zuby, ktoré im však nevidieť, lebo ich ovčia koža zakrýva. Ponevác takto ich ťažko môže poznať ľud, v záujme samého ľudu musíme s nich zvliecť túto ovčiu kožu, a v takom svetle ich predstaviť, v akom sa oni opravdive nachádzajú. Bude to zrkadlo, v ktorom sa ľud najlepšie pozná, pozná spolu ale aj tých dobrých vtákov, ktorí ho o všetko prinášajú.

Začnime si s jedným veľkým boháčom. Má peňazí na dostač; všetko sa až tak skvie v dome jeho. Ponevác ho znajú, ako dobrého priateľa (!), ktorý vďačne požičia peniaze, ne jeden ráz hufom sa hrnú k nemu chudobní ľudia z dedín, aby si pomohli. On v takýto čas nič inšie nerobí, len dlžobné listy (obligatory) píše, a úroky odebiera. Úroky obyčajne po predku stiahne. Keď vyšiel termín, a nemá nikto peňazí zaplatiť úroky, uspokojí sa aj s tým, keď mu donese kura, masla, vajca, alebo tvaroha. Takto čaká aj desať rokov.

Z malých peňazí zrastú veľké. Sedliak neplatil interes, lebo ho nežiadal, medzi tým ale vžby priniesol niečo. A takto dlžoba dvojnásobnou zostala; túto nemohol zaplatiť: predali ho. Známe jedného takéhoto majstra, (dozaista je ich aj viac) ktorý takto zdiera ľud; je on k tomu ešte aj kresťanom. Môže sa hanbiť. Takíto sú prví nepriatelia ľudu; najviac ich vo vyvolenom národe najdete.

Tu zas na dedine býva Icik židák. Sama dobrota proti sedliakom; ani čo by ich najlepším priateľom bol. Keď sa mu viac kráv otelí, telce všetky dá do chovania gazdom. Títo ponevác nemajú (samo sebou sa rozumie len chudobnejší) statku, vďačne prímu teliatko, a vzláštne ovce; opatrujú ich, a pri tom sa živoria. Žid však bez toho, že by palcom kyvnul, o dva o tri roky si vezme pekne vychované hovädo. Jestli sú to ovce, povie: Janko krivdu ti nerobím; ja som ti dal ovcu, ktorá od teby mala dvoje, musíme sa rozdeliť. Jedno mne a jedno tebe. A sedliak privolí.

Mal by mu to doložiť: veď aj z ovce mne patrí polovička, keď som ja choval; ale na to by mu rieknuť Icik: veď si ju užíval; a tuto už prestane rozum jeho.

Alebo keď nemá sedliak zbožia z jara, dá mu Icik 2 lebo 3 merice zbožia na siatie, s tou závaskou, že z toho, čo sa urodí, polovička bude jeho. Tak sa stane. A žid dostane aj svoje, aj polovičku toho, čo sa urodí. Skoro 20 niekedy aj 50 a pol, takto berú od požičaného.

Takýmto spôsobom zničili haličskí židia sedliakov poľských, a naši židia bratov Rusíncov. Toto sú tiež priatelia, ako hltaví vlci. Dajte si pozor všade na nich!

Nepriateľstvo svoje ešte aj inak uskutočňujú, ale o tomto inde.

Poďme teraz do fabriky. Tam vidíme množstvo ľudí pracovať. Odkiaľ pochádzajú? Z ľudu. Málo pánov je tam; a tí, čo najviac pracujú, všetci sú synovia a dcéry ľudu. Jaký plat majú? Lahký; 40 kr. na deň, najviac 50, a musia od 6-tej hodiny rána až do 7-mej večera pracovať. Dosť im je to na výživu, myslia si tí páni, čo sú nad nimi a čo tisíce ťahajú za maličkú prácu. Na to nechce prísť ani pán fabriky, ani hlavný zástupca jeho, ani snáď inší úradníci, že z tohoto nedá sa vyžiť. A keď tu pracujú aj takí muži, ktorí majú manželku, dievky: nuž tí joko vyživujú? Jako — že ich vychovávajú? O toto sa fabrikant nestará; on zbiera tisíce a ubobý ľud hladuje!

A ani na tomto nemá dosť; on chce povzbaviť robotníka svojho aj Pána Boha. Aby v nedeľu nebol ukráteným, aj v nedeľu musia robiť uňho; jestli sú bohabojnejší, nechce ich do služby; jestli načúvajú viac kňaza, ako jeho, hneď im dá laufpas. A takýchto pánov je mnoho. Ľud privádzajú do zúfalstva, zbijajú ho fajnovým spôsobom, nivočia bez milosrdenstva: že ten odhodiac vieru v Boha, všetky vznešené city ľudské, divou zverou zostane, a sťa anarchista všetko chce rúcať. Toto zapríčinili u delníkov nesvedomití fabrikanti, ktorých tiež musíme, čo nepriateľov ľudu predstaviť.

A keby ten ľud mal aspoň od tých nejakú šetnosť, od ktorých to môže správne požadovať; keby aspoň úradníci tak zahádzali s ním, ako sa na človeka patrí. Tento reve naň, sťa divý lev, keď príde k nemu; tamten ho hneď chce vyhodiť. Tu jeden ho nazve „hlúpym sedliakom“; tam druhý mu tak za „teremtettuje“ že mu až hore dupkom vlasy vstávajú. A najdú sa aj takí vífuzi, ktorí ho hneď zauchujú, jak nechce k ničomu privoliť, alebo ho dajú od žandárov zavref. Česť vynímkam,

ale ich malo nachádzame! L'ud náš tak vy-
ziera na ozaj, ako beránok nevinný, ktorý je
vlkovi do hrtana hodeným.

A vláda so svojimi výbornými zastupiteľmi,
táto sa až priateľskou preukazuje! Snáď sú
ešte v živej pamäti tie obrazy, ktoré sa po
čas volieb skoro všade predstavovali. Toto
bola vojna proti svobode občianskej a boj
krutý proti každému čestnému mužovi. Videli
ste tých najväčších podliakov na jej strane,
ktorí všetci sťa zúrivi divosi chodili, aby s
judášskym grošom mnohých podplatili. Keď
nie takto, tak opili, poviažali, na vozy pokladli,
a sťa svine do svojho tábora viezli. A ľud
náš trpel, plakal, modlil sa, lebo nechcel proti
vojsku vystúpiť, ktoré týchto, potupiteľov svo-
body zastávalo.

Nuž väčšej karikatúry nevidel ešte svet,
čo je svetom. Bojovníci svobody zastávali po-
tupiteľov jej, aby dokázali, že slepo musia
načúvať všetko, čo im rozkážu. Synovia bro-
jili proti otcom, a boli by snáď aj do nich
strieľali, keby im boli rozkázali. Či sú tí pri-
atalia vaši, lebo nepriatelia, ktorých zastávali,
rozvážte si sami!

A na ostatku, čo najväčší nepriateľ ľudu,
židovstvo hrá všade prvý zástoj. Pri volbách
ste to videli najlepšej. Nebolo toho prostriedka,
ktorý by neboli použili proti vám. Bili vás,
kopali, opľuvali, nadávali, hmotne ničili, duše-
vne zabíjali, aby mohli zvíťaziť. Či neviete, akí
ste rozhorčení boli vtedy? Či ste sa neprisa-
hali, že u žida nič nikdy nekúpíte? Či vaše
srdce nekrvácalo nad toľkou bezbožnosťou?!
Ano všetko, čo sa len dá pomysleť, ste pre-
trpeli, lebo nepriatelia vaši nemajú citu ľu-
ského, nemajú smilovania.

Tak teda nepodstúpme nikdy; bojujme
proti týmto nepriateľom až do posledného
dychnutia, aby nás nepremohli. Boj náš sa s
víťazstvom dokončí; vlasť naša bude kvitnúť,
keď sa týchto nepriateľov sprostí.

Ján Zilinský.

Náš Kalendár!

Ponevác kalendár potrebný je každý deň v kaž-
dom dome, sme si za povinnosť držali, cteným čita-
teľom a priateľom „Kreštan“-a taký kalendár dať do
ruky, ktorý súc celkom plný ducha kresťanského, ducha
toho, ktorý vrele a obetovne zastupuje „Kreštan“ a
pre ktorého ducha redaktori a spisovatelia „Kreštan“-a
už mnohé pokuty peňažné a mnoho väzenia trpeli
Vydali sme tento náš kalendár pod menom:

„Sv. Štefanský Kalendár,“

ktorý už vyjde z tlače a bude k dostaniu u vy-
davateľstva „Kreštan“-a, v Budapešti, VIII.
Práter-ulica číslo 44.

Náš kalendár obsahuje všetko, čo duša kresťan-
ská veriaci požadovať môže, zvlášte jesto v ňom
mnoho čítania a potešenia vzdelanému, ako aj je-
dnoduchému obecnstvu, tak aj poučenia a osvie-
tenia v domácich a gazdovských okolnostiach; okrem
toho ozdobuje náš kalendár veľa obrazov kresťan-
ského ducha.

*Cena jeho je 40 kr.; a už čo chvíľa je k do-
staniu, preto úctive prosíme našich ct. čitateľov,
aby si nezaopatřili druhý kalendár od takých vy-
davateľov, ktorí neslúžia duchu kresťanskému, ale
len gšeftu.*

Vrele odporúčame náš kalendár veleným
pánom duchovným a ct. pánom učiteľom, a
prosíme ich, aby ráčili náš kalendár, to jest
„Sv. Štefanský Kalendár“ rozširovať.

Do pozornosti.

Ponevác medzi cten. predplatiteľmi mnohi
sú, ktorým predplatok už dávno vypršal, bez
toho, že by boli zaplatili a znovu si predpla-
tili; úctive prosíme týchto všetkých, aby to
čím skorej učiniť ráčili. Ponevác teraz je už
ľahšie vyhoveť našej žiadosti a prosbe, lebo
však žatva je už tu; nebude nám to nikto
zazlievať, že touto prosbou sa obraciamе k ct.
predplatiteľom. My veľké výdavky máme, zao-
krývame expediciu, tlačenie, redigovanie, čo
všetko veľa nás stojí, a čo len v tom páde
môže vystať od nás, jestli i ctení predplatitelia
budú sa usilovať svojej povinnosti zadosťučí-
niť čím bedlivšie.

Vydavateľstvo „Kreštan“-a.

V Budapešti, VIII. József-körút 35.

*S hocakou záležitosťou Kreštana týkajúcou sa sem
treba obrátiť. Priatelia ducha kresťanského, prívrženci
ľudovej strany nebudú len s tým spokojní, že sami si
predplatia na Kreštana, lež usilovať sa budú i dru-
hých a to čím viacerých k tomu nakloniť.*

Predplatná cena:

Na rok 2 zł.

Na pol roka 1 zł.

Na štvrt roka . . . — 50 kr.

BESĚDNICA

Duch strany ľudovej.

*V dávnych rokoch, v ktorých národy stvorené
V hroznom jarme zotročene žily,
I v srdci i v duši posvätené city
Boly sa v nich v čase zázračne zmocnily,
Na základe viery veľikí a malí
Radosným zvukom k Bohu volali:
„Ide slavný vládár!“ pred mnohými rokmi
Od Boha slúbený zvestovan prorokmi.*

*Aj v čase čulajšom podivný duch veje
Ľuďom ochotná času ozvena,
Hučí spodivením všetky sveta ďale
A pýta sa každý, čo to znamená?
Oh už sa blíži čas, kde Uhria v pocitu
Svojho presvedčenia slobody a bytu
V svojej nádhernosti a dávnej to slávy
Na priestore sveta dokazujú zjavy.*

*Pred mnohými rokmi úderom sto hromov
Uher nesklesnuls vystavený,
Vyplienený ohňom, mečom neznajbohov
Hľa jak fenix povstals zas zkriesený
Abys v skutok Boží uviedol dejinu
Boh žehnal, vo veľku rozmnožiac rodinu.
A v krásnej stálosti tvojich utrpení
Stalo si sa dedičom večného spasení.*

*I teraz hrdinsky a chrabre bojuješ
Nepriateľom pravdy surovej osvety
Hľa stavaš úklady, bezbožnosť zničujúš
Rúcaš ducha z pekla všemožné činnosti
Lebo spustels ducha ohavných mocností
Tvá hrdinská stálosť a tvoje činnosti
Tvoje heslo: „vlast, kráľ, svätá viera“,
V tvojich ťažkých časoch boly ti podpora.*

*Oh povstaň synu dcéro tejto slávy dávnej
Krásnu zoru vitaj strany tej ľudovej
Zaňou jako kresťan spiechaj k sláve tvojej,
Neb ona je malkou budúcnosti drahej,
Ver! len vierou v Boha v sile sa rozmnožíš,
Vierou hradby pevne kol seba položíš
Chcej! silná vôľa pravdou podopretá
Hrdinom sa staneš: dejín ducha, sveta.*

P. Dom, Michal Kessereő.

Slovo za slovom.

Istý švábsky boháč poslal svojho syna do Parížu, aby sa tam francúzsky učil a dobré maníre si privlastnil. Po roku prinde do Parížu sluha z otcovského domu. Jak ho mladý pán zbadal, zaradoval sa a hneď naňho zavolať:

„Ach, kde si sa tu vzal, Honzík? jako sa majú doma, čo je tam nového?“

„Nič neni nového, Mladý Pán, všetko je pri starom; len to sa nám prihodilo, že pred 10 dňami Váš havran skapal, čo Vám raz ten horný bol daroval.“

„Ach, nebožiatko! čo mu chýbalo?“ sa pýtal pán Vilem.

„Zaiste mnoho skapaniny požral, keď nám naše pekné kone jedon za druhým uhynuli. Hneď som povedal, že to tak bude.“

„Čo! naše pekné šimle padli? Jako sa to stalo?“ pýtal sa mladý pán.

„Keď nám dom a stodola horela, veľmi sa presilili pri dovážaniu vody; a predsa bolo všetko daromné.“

„Pre Boha!“ zvolal nalakaný pán Vilem, čo čujem! teda náš pekný dom zhorel?! Kedy a jako?“

„Nuž keď sme pochovávali Vašeho nebožtíka pána otca — bolo to nočného času — nieslo sa mnoho horiacich fakiel a volakto nedal pozor — taká iskierka ľahko odletí a narobí nešťastia.“

„Nešťastná novina!“ zvolal boľastne pán Vilem. „Môj otec mrtvý! A čo robí sestra?“

„Priam preto sa Váš nebohý otec zožieral, až zomrel, lebo Vaša slobodná sestra dieťa porodila, a nevedelo sa, kto je otec. Chlapček je to. Inšie však neni nové.“ To povedal a tým skončil.

Poslovenčil: J. K.

Zo života.

Istý otec veľmi bezbožný život viedol; nenávidel kňazov, v oškľivosti mal náboženstvo, pohrdal sviatosťami. Vždy hľadal príležitosť a zádrapku, aby mohol hanu kydať na duchovenstvo, posmech činiť z náboženstva, zneuctovať prostriedky milosti.

A čo-že sa stalo?

Otec náhle a neočakávanó ochorel. O spovedi ani len počuť nechcel. Ktorí pri ňom boli, podobne smýšľali.

Načo-že by sa spovedal, vraveli, však tá choroba i tak nenie tak veľmi nebezpečná; darmo by sa zlakol chudák chorý.

Súsedia ale svedomitejší boli; Ponáhľali sa pre kňaza, ktorý ale prineskoro prišiel; kto behom celého života len hnevá Boha, toho Boh na konci života nepozná a nedá mu milosti. X.

OHÝRNIK

Tých všetkých ct. predplatiteľov, ktorých predplatok už vypršal, úctivo prosíme svoj predplatok obnoviť; tých ale, ktorí predplatili, preto ale „Kreštan“-a nedostávajú, prosíme peniaze reklamovať na pošte, alebo poukážku s tých peňazí nám poslať, aby dľa miery spravodlivosti pokročiť mohli.

Vydavateľstvo.

Kreštanská štedrosť. Gróf Gustav Majláth, sedmohradský biskup 8400 korún daroval na školské ciele, za čo mu minister vďaku vyslovil.

Veľký hosť príde do Ostrihomu na konci mesiaca septembra, pápežský veľvyslanec msgr. Taliani, ktorý navštívi prímaša a arcibiskupa ostrihomskeho. Taliani ešte v auguste mal to urobiť, lenže prekážky nepredvídané prekázali plán jeho.

Veľký mameluk Perczel u jezuitov. Minister vnútra Perczel počiatkom septembra do kaľoče dorazil, kde u jezuitov nechal do gymnasia zapísať svojich chlapcov. Ejhla príklad ministra, ktorý bol bojovníkom beznáboženstva, teraz svoje deti predsa do toho najtuhšie-katolíckeho gymnasia nechal zapísať. Ináče pán minister vnútra tak, ako aj Csáky, často tvrdí, že je on dobrým katolíkom.

Pápežovia v našom storočí sú najdlhšieho života. Ku príkladu v siedmom storočí ich panovalo 20, v dvanástom storočí 16, v desiatom storočí 23; v XIX. storočí ale Lew XIII. je ešte len šiesty. Vyše dvadsať rokov len 10 pápežov panovalo. Šesť pápežov žilo 84 rokov. Terajší pápež má už 88 rokov. IX. Gregora za pápeža zvolili, keď už 86 rokov mal, a predsa panoval 14 rokov, lebo v 100. roku veku svojho zomrel. Najdlhšie panoval pápež Pius IX 32 rokov (1846—1878), a veď on prežil ten najťažší vek, najväčšie prenasledovanie a najukrutnejšie úzkosti.

Stanovy čitateľského kreštanského kruhu v Novom Meste nad Váhom potvrdil už minister vnútra. Nech žijú, ktorí obetive tento krúh založili, táto obetivavosť pod istým hojným ovocím prinesie v tom háklivom miešanom meste, kde je v každom dome aspoň desať židov, ktorí až veľmi vedú svoje náboženstvo zastávať; dobre je teda, keď aj kreštania majú aspoň jednu miestnosť, kde čo kreštania sa budú schádzať.

Pútnici do Lurdu pohnú sa z Budapešti 25. septembra, nazpät sa vrátia 3. oktobra. V Lurde budú 4 dni, okrem toho v štyroch mestách v každom z nich 1 deň. Náčelnikom ich bude marošský farár dr. Fraňo Robitsek.

Oheň. V spišskom Velbachu 21. augusta 7 domov zhorelo.

Za dekana trnavského okresu vymenoval jeho eminencia primáš ostrihomský veľkomožného pána kanonika farára trnavského dra Ignáca Halmoša. Trnavský cirkevný okres naozaj požehnaný je, že takého náčelníka dostal, ktorý nielen vysokou učenosťou a vzdeanosťou, ale aj horlivou pobožnosťou vyniká. Nech ho Pán Boh mnohé roky živý.

Karol Samek, novomestský kaplán (nad Váhom) premiestnený je do Zatyč Moraviec. On je vysoký učený muž, nielen v maďarskej ale aj v slovenskej reči obratne obracia pero. Novomešťania dlho budú za ním banať, pretože pol tucta rokov pracoval na ich dušnom spasení. Na jeho miesto sa dostal Jozef Balázsy.

Z biskupstva spišského. Do liptovského Sv. Kríža vymenovaný je za farára Josef Glószter, novejšký vikár. Na jeho miesto pojde do Novej-Vsi Ondrej Krávecz, bývalý levočský kaplán.

Birmovka. V cirkevnom okrese skalickom, šaštinskom, malackom a stupavskom birmovka bude v druhej polovici septembra. Práve preto upozorňujeme tých, ktorým na tom záleží, aby sa dobre pripravili ku prijatiu tejto vážnej sviatosti. Birmovným rodičom len taký kreštan katolík byť môže, ktorý sám je už birmovaný; ten ale, kto chce sa nechať birmovať musí mať aspoň 12 rokov, dobre sa musí vyspovedať a hodne musí pristúpiť ku sv. prijímaniu. Birmovku len raz môže prijať človek v celom živote svojom, a práve preto hodno ju treba prijať.

Hrozný požiar zúril v sabolčskej obci Patrohe, ktorý za krátky čas zničil 52 domov i s pobočnými budovami. Následkom tejto hroznej nehody pol obce vyšlo na vnivoč; zbožie, ktoré bolo svezené, ale nie vymlátené, tiež stalo sa korisťou ohňa. Táto obec i bez toho bola zadlžená; teraz ale už i tá posledná stopa nádeje k lepšej budúcnosti zmizla. Bieda už teraz je hrozná. Čo to bude neskôr, zvlášte v zime, keď nenie výrobku a ešte i drevo treba kupovať.

Vo Veľkej Bytči výkladný jarmok bude 12. septembra.

Dedictvo socialistov. V Poľsku zomrel obuvník Jozef Čermák a poručil svoju pozostalosť 30 tisíc zl. obnášajúcu vodcom socialistov s tým záväzkom, aby tú summu na socialistické ciele obrátili.

Lekári sjazd mali 5. septembra v Budapešti; medzi pojednávanými predmetami najväznejšia bola otázka pensie. Usniesli sa, že na rok tento sjazd vo Veľkom Varadíne bude sa vydržiavať.

Zvláštny návrat. Iona Nyblom chýrečná spisovateľka v luteránskom Švédsku skúmala, ktorá vie a je pravá Konečne v tieto dni navrátila sa do Iona cirkve katolíckej s týmito slovami: „Najšla som tú cirkve, ktorú som hľadala!“ Tento návrat veľmi nápadným bol, lebo táto osoba je zriedkavo vysokej učenosti a vzdelanosti. V Švédsku teraz veľmi je táto udalosť v reči.

Nový vojenský kňaz. Ladislav Sekáč, neo-hrožený to ľudák vymenovaný je do Košíc za vojenského pátra. On je rodákom z Turzovky, kde je jeho otec rychtárom. V mladom veku dosiahol túto výbornú stanicu, pretože ešte len 28 rokov má. Toto vyznačenie každého známeho naplnilo radosťou.

Nemecký časopis o grófovi a drovi Ferdinandovi Zichy. Berlinský časopis Germania podrobne a dôkladne písal o krajinom sjazde kresťanských spolok uhorských, a veľmi zveľbuje Ferdinanda Zichyho, že mal svätú smelosť vypovedať, že my predovšetkým katolikami máme byť. Reč Zichyho vrah takým schvaľovaním prítomných bola sprevádzaná, že vidno, na koľko je to dobré a potrebné, aby pravda konečne bez všetkeho okolkovania bola vypovedaná. Ejhľa mienka Nemecka o našom vodcovi herskom, ktorého tak potupujú zlostným perom a hriechnym jazykom prenasledujú noví občania a tatarski liberáli. No my vieme, že náš vodca Zichy neopustí náz, vytrvá v boji za svätú vec do poslednej chvíle svojho života. Hana liberálov neodníme mu chuť, lebo on dobre vie, že každá vec má veľa nepriateľov, ponač čert nespí.

Milosť Ducha svätého. V Turbe toho roku nasledovné duše sa navrátili do lona cirkve katolickej: Fraňo Farkaš i s dvoma synami, Šmuel Kolozsvári, Ján Kolozsvári, Anna Kiss, Klára Bányai. Ktorí všetci kalvíni boli predtým. V Hom. — Karásonyfalve Anna Puškáš, v Ture ale Štefan Orbák opustili unitársku vieru. — V Zombore Julianna Janó 28. augusta opustila vierovyznanie kalvínské a prijala vierovyznanie apoštolské katolickej cirkve, ktorej členov počet rastie zvlášte od tej doby, čo cirkevnopolitické zákony panujú.

Pút do Vacova. 11. septembra, čili vo sviatok najdrahšieho mena preblahoslavenej Panny Marie pojde z budapeštianskeho kostola sv. Jozefa pút do Vacova. Pútnici pohnú sa z Budapešti na železničnom vlaku rano o štvrt na 7, a domov prídu večer. Cesta málo stojí. Veľkolepé slávnosti, ktoré sa v tento sviatok vo Vacove konajú, hodno je obzreť si.

Nasledovania hodný príklad. V zemplinskej stolici v obci Isánč predstavenstvo zakázalo mladíkom fajčiť, ktorí sú niže 16 rokov starí. Dvojnásobný cieľ sa obsiahol skrze toto. A síce mládež nehatí v rastení škodlivý nikotin jed, po druhé zamedzila sa cesta tým požarom, ktoré doposiaľ tak často pochádzali z nepozornosti kuriacej mládeže. Tento zákaz vydaný je na vnuknutie katolíckeho duchovného.

Plukovník zastrelil kaprála. V hlavnom meste Grécka Athen rečenom v noci jeden kaprál napadnúť chcel plukovníka Limbritisa v nočnú chvíľu, ktorý ale chytil revolver a zastrelil kaprála. Limbritis sám oznámil tento pád svojej vrchnosti vojenskej. Veru zuzka už nejednému človekovi odňala to, čo je najdrahšie na svete tomto, život. Lenže korhel je slepý, korhel je hluchý, on nepočuje múdru radu.

Liberálna židovka. Manželka žida Šmue'a Goldbergera v Budapešti skočila do hlbkej vody; lenže jej kúsok zavčasu zbadali ľudia, ktorí ju vytiahli z vody a novému občanovi manželovi odovzdali. Ejhľa ovocie židovského liberalizmu.

Liberálny rozkaz. V ostrihomskej obci Mužle naložil viceispán skrze služného výboru, aby postavil matrikáreň, lepšie rečeno aby obec vystavila nový dom pre uradovanie matrikárov. Výbor sišiel sa a tak rozhodnul, že matrikárstvo je štátnym a nie obecným úradom, tedy nech štát stavá domy, potrebuje-li ich, oni vrah na iné veci potrebujú peniaze, ktoré i tak sa nepresúšajú v ich domoch. Proti tomuto výroku nevedel si rady dať ani slúžny, ani viceispán.

Nový berný úrad. Aj v Novej-Vsi (Igló) má teraz byť berný úrad (šteieramt).

Liberálna baba. V Tapolci istá nesvedomitá a zednársnym duchom napáchnutá baba, lepšie rečeno bosorka s tým si vyhľadávala chlieb, že nešťastným devám odháňala deti. Konečne predsa sa podarilo prichytiť ju; a tak do chládku sa dostala i s tými devami, ktoré jej pekelné figle použily, aby svoju necudnosť pred svetom zakryly. Z Tapolce ale ani jedna nenie medzi tými chytenými.

Veľkú pravotu ztratilo mesto Veľký Váradin. S trovami do hromady asi 40 tisíc zl. bolo v otázke, túto pravotu vyhrali nápadníci Diamandovi. Veru toto dobre pocíti mestská pokladnica, jestli výrok súdnej stolice potvrdený bude aj výrokom kráľ. tabuly a kurie.

Medzi Hlohovcom a Nitrou vyšmikol sa vlak zo svojej dráhy. Strojník utrpel rany, ostatným ale, ktorí sa na vlaku nachádzali, nič sa nestalo.

Nešťastie na železnici. Pavel Gallik, železničný strážnik v spišskej Biale 20. aug. večer po pobzrení štreky si na štreku sadnul. Tam tak tuho zaspal, že ani približiaci sa vlak ho nezbudil, ale ho prešiel. Veľmi neistá je hodina a miesto smrti.

S flintou pozorne zachádzaj. V Szili-Balháci Julo Balogh na divé kačky poľoval; práve do člunku chcel vstúpiť, keď za ním fahaná flinta vypálila, a celý nábitok doňho sa vrazil. „Jaj Bože môj, už je po mne!“ zvolal a vypustil ducha.

Pút' do Lourdu vo sviatok sv. Ruženca

2-ho oktobra r. 1898. Pohnutie 25. septembra 1898.
Návrat 8. oktobra 1898.

Sotrvávanie v Lurde 4 dni, v Majlande 1 deň, v Marseille 1 deň, v Nizze 1 deň, v Genue 1 deň.

C e n y:

Prihlásili sa	50 osôb III. trieda	100 zl. II tr.	180 zl. I. tr.	210.—
>	100	95	152	199.50
>	200	90	144	189.—
>	300	85	136	178.50

(Trovy s cestou a so zaopatrením spojené sú v tomto.)

Obširnejšie vysvetlenie podá a programy posielala
6-9 **Dr. Fraňo Robitsek,**

farár vo Velkom Maroši hontianska stolica.

Vopred treba poslať na III. tr. 30 zl., na II. tr. 40 zl.,
na I. tr. 50 zlatých.

Konečne platné ceny sa do 10. septembra ustálily pre pútnikov.

Najkrajšie pozdravenie.

Obyčaji a zvyku podrobené je aj pozdravenie. Nedávno bolo v obyčaji takéto pozdravenie: Služebník ponížený. Dnes už len takto sa pozdravujú ľudia: Dobrý deň! Čo bude zajtra v obyčaji, to dnes nevieme vopred. Lenže hocktoré z týchto pozdravení jaké je prazdné,

ba i s luhaním spojené. Aj ten najvyššejší človek opováži sa takto pozdravovať: Ponižený služebník! Také pozdravenie nenie viac hodné, nežli pozdravenie pohanov, ktoré takto znie: „Jako pracuje váš žalúdok?“

Predsa jesto jedno pozdravenie, ktoré vždy malo a bude mať svoju cenu, ktoré nenie nové, a predsa nikdy nebude staré, a toto kresťanské pozdravenie takto znie: „Pochválen Pán Ježiš Kristus!“

Bohužiaľ, mnohí ľudia hanbia sa za toto pozdravenie, ím je viac dľa chuti to prázdne a pohanské pozdravenie, nežli toto kresťanské. Milšie ím je povedať: „Dobrý deň“ . . . „Služebník,“ . . . nežli povedať: „Pochválen Pán Ježiš Kristus.“

A veď ešte i také školy sú, z ktorých vyššie deti v krpcoch chodia a za „Pochválen“ sa hanbia.

A ty, drahý čitateľu, jako pozdravuješ známych a predstavených? Snáď i ty bys sa hanbil z úst vypustiť dhválu Krista? Však dľa sv. Písma na zemi každý človek by mal zohnúť koleno pred týmto menom. A veď ani nenie krajšieho pozdravenie; a si-li v stave milosti, kedykoľvek vypustiš z úst toto pozdravenie, vždy obsiahneš 50 dňové odpustky. Tedy drahý čitateľu, kresťanov vždy len takto pozdravuj: „Pochválen Pán Ježiš Kristus!“

Potravná daň.

Tento mesiac bude dávať štát po celej krajine potravné dane na tri roky do árendy a síce od vína a mäsa, ostatné dane, ako od liehu (špiritus), cukru a piva sam štát si bude tam, kde sa tie veci dorábajú dľa nového zákona vyberať.

V čom táto daň záleží mnohí z našich predplatiteľov nevedia, obyčajne rychtár s notárom a židom krčmárom idú ku finančnému komisárovi, žid sa tam trochu ustene, podpíše smluvu, a je všetko v poriadku, žid vyberá túto daň a má zárobok a obec je o pár (i vyše sto) zlatých uškodená. Preto k poučeniu nech slúži nasledovné.

Kresťanskí mäsiari, krčmári tiež kupci, ktorí víno v zatvorených nádobách tak tiež slaninu predávajú, tiež predsedovia spolkov potravných, nech idú do berného úradu sa vypýtať, koľko potravné dane platila obec, patrične krčmár od vína a od mäsa tohto roku, tak tiež nech sa poobzerajú doma, koľko sa asi vína i mäsa minie do roka. A toto by bol začiatok.

Daň sa platí od vína toho, ktoré sa do obce dovezie, tam upotrebí, vypije, či to krčmár alebo sklepník vypredá, či privátny človek si to pre svoju potrebu od inakáď došikuje. Pri mäse je to iste platné však ale s tou výminou, že pre svoju vlastnú potrebu mäso z hoväda, z ušipanej atď. je od dane vyňaté.

Tá daň obnáša pri víne od sto litror 4 zl. 35 kr. Pri mäse od každého ročného hoväda: vola, kravy, vyše roka starých platí sa 2 zl. 52., od teľaťa nižšie roka 42. od ovce, barana kozy 77., od baranca do kg. tiež prasiatka 11., od prasiatka od 7—20 kg. 32., od ušipanej vyše 20 kg. 63. — od 100 kg. mäsa a slaniny 95 kr.

Túto daň mal by si štát skrz financov vyberať, to ale nerobí. lež vyráta koľko sa asi vína a mäsa v jednej obci minie, ustáli summu, vyzve obec, zdáľiž tú ustálenú summu dá, a vyberanie dane na sebe prevezme. Jestli obec to na seba prijme, tedy finančný komisár uzavre smluvu a úrad ju podpíše; a tak úrad vyberá tú daň, uňho sa musí hlásiť krčmár, kupec, ba každý občan, ktorý víno z druhej obce pre seba dovezie, alebo donesie, mäsiar, ktorý hovädo na mäso ide zabiť, patrične občania, ktorí do spolstva hovädo zabijú a medzi sebou podeliť mieňa; ináč obec prepustí vyberanie dane krčmárovi a zárobok je tohto.

Za vyberanie tejto dane dostane obec remuneráciu a síce do 500 zl. 10 procentov — vyše 300 zlatých 5 procentov, ktoré berný úrad obci polročie vyplatí. Daň túto je povinná obec koncom každého mesiaca v rovných dvanástich rátoch do berného úradu riadne platiť. Neriadne platenie tejto dane má ten následok, že obec tých 10 procentov ztratí. — Táto remunerácia, bár by obec i krčmárovi vyberanie tej dane prepustila, patrí obci, a má byť medzi dôchodky (prijmy) obce do účtov vnesená.

Konečne podotknúť musíme, že od vína nižšie 56 litroch do obce dovezeného na dvoch mestách sa tá daň platí; či ale ten, ktorý z druhej obce mäso donesie, od každého kila v svojej obci po jednom krajciari platiť má, je nie isté, aspoň mäsiari takeho nebántujú.

Urobte preto zkušku, veď financi to tak na vlas nevyrátajú, dá sa s nimi i trochu pojednať, môže z toho i zvýšiť, keď sa nebojí žid vyberanie tejto dane prijať, prečo by sa mal kresťan obávať. — Jestli by sa neкто mal ešte poradiť, vďačne mu vysvetlíme.

DOFISY.

GBELLY, 23. aug. 1898.

Vážení pán Redaktor!

Nedávno som došiel domov, a už mám príležitosť jednu peknú „udalosť“ vám zvestovať. Prosím mňa posluchnúť. Nedávno jeden žid vyprával, že istí páni vo výbore obecnom ukradli obecné pivo. Ti istí páni mlčali. Stalo sa ale, že hlava liberálneho hada sa preslovil a ti istí výborníci ho žalovali; čo včul? kto nám dá radu?

Je to veľiká otázka a v Egbelloch ľahká — aby ten žid pomluvač bol čistý, ponukel tým istým pánom výborom bečku piva — a hľa — priateľstvo bolo spravené.

Pane Redaktor! Ja myslím, že výbor není na to, aby za liberálne peniaze kúpené pivo slopal, ale je na to, aby daný sľub t. j. pravdu a statečnosť vykonával a zastával všemožne. U nás je to ale naopak, keď jeden žid, jak obecní sasser povie, „ja dám bečku piva“ s Pánom Bohom, tam tá pravda, tam to svedomie, a hlava liberálneho hada už je hore!

Pýtam sa ale, kto a čo sú to tí páni vo výbore, ktorí obecné pivo ukradli?

Prečo vypustili hada liberálneho vtedy, keď ho mohli zašlapnúť?

Na otázku túto dám ja sám sebe odpoveď, a síce, že keď dojde ten istý žid, a ukáže tým pánom výborníkovi putenku svinského nápoja, s Pánom Bohom, tam tá pravda, tam tá statečnosť, a zapredaný je všeobecný dobrobyt.

Obecný výbor! čo ste vy sľubovali? čo ste vy prisahali? tak držíte vašu prisahu? za bečku hnojovice zapredáte pokoj a poriadok v obci k vôli jednému židovi?

S Pánom Bohom páni obecní výborníci!

Jeden Gbellan.

V BROĐANOCH, 27. aug. 1898,

Vážení Pane!

Ráče dovolit a odpustiť, že vás s mojím krátkym dopisom obťažujem a až to za dobré ráčite uznať, tento môj dopis v ctenom „Krešťane“ uverejníte: Často čítaváme v našich krešťanských novinách, aby sme zakladali potravné spolky. Dobrá táto myšlienka ujala sa aj v srdcach našich a tu v Broďanoch s okolitými obcami sme aj založili potravný spolk, na jehožto úspechy sme sa všetci veľmi tešili. Tým viacej nás musí bolet výrok jedného, k našemu okresu príslúchajúceho pána farára, ktorého povinnosťou by bolo, spolk tento radou aj hmotne podporovať, (ale nie odhovárať) a ktorý sa takto vyslovil: Keď budú v potravnom spolku lacnejšie dávať, budeme z neho kupovať; budú-li ale židia lacnejší, budeme brať od židov.

To je teda tá katolícka zásada a svornosť, to je tá obetivosť, ktorú nám majú do srdca vstúpiť?

Či je to výklad tej zásady: Krešťania, kupujte len u krešťanov! Jako máme potom vedieť volačo o svornosti a obetivosti, keď nám naši vodcovia taký príklad dávajú.

Či sa tak židov zbavíme, keď ich budeme sami podporovať? Pozor len, aby sme si nepomáhali, keď už bude neskoro! Smutných príkladov máme už dosť; pozrime Polákov, jak sa im židia za ich dobrotu odslúžili.

Dotre by bolo, keby to ten pán uznať a vstúpil pod našu zástavu.

S úctivosťou zostávam váš ponížený sluha

Štefan Peškovič.

ČACHTICE, 28. aug. 1898.

Preslávnny Pán Doktor!

Striebornú sv. omšu slúžil veľkomožný náš pán farár čachtický B. Reviczky, v deň sv. Bartolomea, to jest svojego patršna, 24. augusta o 10 hodine, čili v ten deň, na ktorý mal pred 25 rokami primicie; z tejto príležitosti premnohí pozdravili tohoto neohrozeného ľudáka a duchovného otca, dobrého pastiera, modlili sa zaňho, aby ho Boh ešte mnohé roky zachoval, žeby i ďalej tak oduševnene zastával svoje uradovanie kňazské. Vďaka detinskú sme mu činili, o 8. hodine večer v ten deň sišli sa páni majstri, členovia spolku sv. Ruženca, spolok hasičský do farského dvoru, a tam v mene všetkých mešťandv pozdravil krásnou rečou toho jubilanta miestny pán rychtár Jozef Blokša, za čo nám srdečne ďakoval a všetko dobrému priateľ, potom sa ozval hlas éljenov, nazpät sme sa obrátili dolu mostom s musikou, ktorá úlohu svoju pekne konala.

Mali sme aj letnú zábavu, ktorá sa vydržila v Čachticach dňa 21. augusta v Jandovej Doline; začiatok bol po poludni o 3. hodine, ľudia sa súčastilo vyše 500. Boli to radostné hody, jakých ešte u nás nikto nepamätá. Riaditeľ tejto milej zábavy bol náš p. kaplán Ján Lukáč. Čistý výnos vynaloží sa na opravu kaplnky sv. Antona. Pán Boh zaplac všetkým, ktorí na taký cieľ svoje groše obetujú.

Počasie je u nás suché, keby Boh doprial tichého dažďa. Úrody boly dobré. Ovocia máme hojne, za ktoré si pekné groše utržíme.

Srdečne Vás pozdravujeme, ctihodný p. Doktor, i spolu náš krajan. Ráče týchto pár riadkov uverejníť, a čo je nedobré, opraviť. S úctou

Jozef Masárik, roľník.

Z ČHTELOICE, 7. sept. 1898.

Vážení Redakcia!

Ja nezačínám moje riadky s tým, jako iní začínajú, že ešte od nás nikto dopis do našeho „Krešťana“ neodoslal. To aj tak každý vie, kto ho riadne čítá. Ani neopíšem, kde naše mestečko leží pod malými Karpátmi. Lebo by ho aj tak každý ľahko našol. Sme tak skovaní. Len tolko podotknem s vašim dovolením, Pane Redaktor, že roľníci a remeseľníci sme my tu. Idú naši ľudia včul cez leto do práce po svete, murári a škrídlíčari väčším dielom a zarobia si pre svoju rodinu. Škoda, že sa neusilujú viac nadobudnúť a sporiť, keď by to pri svojom remese s pozornosťou mohli, jak jednotlivé príklady dokazujú, Chotár náš tiež by bol dobrý, keď by sme neboli pri kommasácii sem hore medzi vršky vytisnutí. Máme aj v údolí role, ale menej.

Len jedno nám je tu neprijemné, že naše panstvo sa usiluje čím viac krmného dobytku lífovať. a

preto všade len pálenie stáva. Dá síce tovarychu chudobnému ľudu dosť, ale bez tých pálení by sme sa obejšli. Ačkoľvek sa žalovať nemôžeme, že by byly krčmy so dňa na deň plné, predsa aj tie odpoludňajšie zasadnutia v nedelu by zostaly väčšie, aj peniažky by zostaly vo vrecku, a nebolo by tej mravokazy zbytočnej.

Snáď aj to bude lepšie. Mynulý advent sme mali sv. missie, a ten pán missionar veľmi nám odporučal to „husace víno,“ našu bystrú vodičku na miesto pálenky. Vidieť aj výsledku; len keby si bol jeho dobré slová každý hlboko zapamätal, aby potom svojim krvopotným grošom nebohatil žida. Keď pridú včul druhý raz v zime tí páni missionari, snáď ešte väčším výsledkom budú môcť náš ľud ku kresťanskej múdrosti a sporiteľnosti priviesť. Lebo zas pridú, tak nám to prev. pán farár prisľúbil.

K tomu bude im veľmi na pomoci náš nový uverkový spolok, ktorý sme si včul založili. Pán Hromada bol tak dobrý, farchu založenia na seba vziať. Keď človek každý halier si môže vidieť v knižočke zapísaný, a povedať: to je moje, predsa len vďačnejšie vezme ho po laniach do sporiteľne, jako do krčmy na málo otravnej zábavky. Ešte aj posolkyne daly sa zapísať do tohoto spolku! A jak veľká pomoc to bude našim remeselníkom, keď nemusia od gšeftárov na úver kupovať, lež tu si na lacný úrok vypožičajú.

Ináč sme ticho. Tak sme očuli, že náš p. notár odejde od nás; už na pokoj zaiste. On je ešte z toho starého šlagu; nech uživá zaslúžený pokoj! Len jeden človek nám tu činí galiby a prekážky niekedy. Do všetkého sa zamieša. Neni div; k vyvolenému ľudu sa pripisuje a má na všetko silný hlas. Veľkým vplyvom účinkoval ešte aj na uradné veci, lebo sa ho každý bál. Ale včul už naši páni mešťani budú múdrejší; nezlaknú sn na každé slovo, a nebudú sa dať viesť veľkým hlasom jeho vo všetkých aj náboženenských záležitostiach. Čas je, a'y sa od takého vplyvu oslobodili.

S tým vás prosím, vysokoctený Pane, až máte miesto, uverejnite moje riadky v „Kreštan“-e, aby aj moji spoluobčania ich čítali. S úctou

M. T., kresťanský ľudák.

Z N. MESTA, 7. sept.

Dvojčlňhodný Pán Redaktor!

Naozaj veľmi som sa musel premáhať, abych vám tento dopis mohol poslať.

Šesť rokov účinkoval u nás Turanec Karol Samek, horlivý kňaz a vysoko učený muž, a teraz sme ho ztratili, ďaleko od nás ho preložili do Zlatých Moraviec. On bol aj vysokodôstojnému a osvietenému pánu prepoštovi pravou rukou. No nech ho milosť Božia sprevádza po všetkých cestách jeho za to všetko dobré, ktoré nám preukázal. Aj z tej príčiny oplakávame odchod jeho, že práve teraz potvrdil minister vnútra stanoví čitateľského spolku, v ktorom na základe svojich veľkých vlôh duševných v stave by bol býval nás spoludržať a k dobrému vzbudzovať. No ale darmo je, jeho sme už ztratili, teraz modliť sa musíme, aby nám Boh takého poslal, ktorý by v stave bol aspoň z čiastky nám jeho vyňať.

Máme tu ale predsa ešte aj iného a to na svet súcejšieho muža v osobe dra Jána Markoviča, rozumného a zkúseného to lekára, ktorý založil kre-

šťanskú banku, pomocou ktorej vo veľkej miere sa mu podarilo zamedziť cestu úžerstvu. On je síce evanjelikom, preto ale tuho veriacim kresťanom, ktorého by liberáli ani masným hrncom, ani vyznačením nemohli odvrátiť od Kristových zásad. Nech mu je Pán Boh na pomoci.

No veru na prvom mieste by som bol mal spomenúť milosrdného otca celého okolia tohoto, grófa Adolfa Pongráca, nášho prepošta farára, ktorý v spovedelnici, v kázňach, v súkromnom živote a všade, kde len môže a príležitosť má, usiluje sa nás viere, dobrým mravom a prísloviám získať. Oh keby mu len dobrý Boh doprial so zdravým spojeným dlhým životom, aby nás ešte dlho tak apoštolsky spravoval. — S Bohom, pane krajane!

L. V. roľník.

Od ŽILINY, 8. sept. 1898.

Dôstojný Pán Redaktor!

Jeden malý chýr a pod nadpisom „Podlí Judáš!“ uverejnený článok veľmi ma prekvánil, zadivil som sa totižto nad tým, že ste tak znamenite informovaný, uvedomený o všetkom.

Veru všetci sme sa pohoršili nad tým, že tí štyria čierni páni na poklone boli u tých zafatých liberálov, medzi ktorými sú dvaja židia a jeden luterán.

No my sa predsa nemôžeme ponosovať tak veľmi, jako inde, lebo u nás predsa je veľa takých neohrozených vodcov ľudu, ktorí ani za zlatý kríž, ani za groše, ani za titul nezaprú zásady Krista, nezradia Krista, nezradia svätú zástavu ľudových zásad.

Ináč aj my sme už po žatve, ktorá dobre vypadla. Toho roku si dobre pomôžeme, len keby cena zbožia tak nepadala. Nuž ale, kto môže za to, že roľníci sa trapia, bursári ale určia cenu zbožia, cenu našej práce.

Ovocia je tiež veľa, zvlášte miestami, a veď to nenie dejaká pobočná vec, ponevác človek za ovocie nielen groš utrží, lež aj cez leto hrá ono zástoj jedla, na zimu ale tiež sa dá odložiť v sušenom stave.

L'adovec nám nenarobil škody, lebo nás obišiel; vidieť, že sme sa my lepšie modlili, jako tí za Dunajom, z ktorých jeden v predošlom čísle tak veľmi sa ponosoval.

Keď vás, pán Doktoro, ešte raz o uverejnenie týchto riadkov prosím, zostávam váš dobrý známy.

N. H. obyvnik.

ODKAZY REDAKCIE.

Vrele prosíme ctených spolupracovateľov a dopisovateľov „Kreštan“-a, aby ráčili dopisy v nedelu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme s ich uverením v najbližšom čísle.

Riaditeľstvo v Brestovanoch. Veľmi mi je ľúto, ale ponevác som váš list vo štvrtok večer dostal, nemohol som ho uverejniť, do tohoto čísla ale som ho nedal, lebo by to i tak nemalo smyslu. Zprávy aspoň do večera útorok sa nám majú poslať. — Sľiac. Človek mieni, Pán Boh mení, z toho nič neni, šťastlivému sa zelení. — Judáš v Trenčiansku. Veru vám

to nebolo treba, masťný hrniec je ešte i dnes tak ďaleko od vás, ako keď ste ešte neboli judášom. — *Ján Labuda v Piešťanoch*. Prezreme a opravíme to, myslím, že všetky tie rozhovory budeme môcť upotrebiť. Viete, to aj u vás vedia daktori páni, že kritika je lacná. — *L. J. Bošaca*. Do Holiča sme písali, vás všetkých pozdravujeme a úplnej spokojnosti vám prajeme. — *Jožko Špekulant*. Ten článok do toho kalendára sme dostali, Pán Boh zaplac. Ale aj do Krestana by ste zas mohli dačo napísať. — *Ján Žilinský*. Nech vám Boh vynahradí nám skytanú mravnú pomoc. Veru noviny aj dopisovatelia činia. Lebo keď všetko len jeden človek robí, musí sa skôr-neskôr prameň pôvodnosti vyčerpať. — *T. Sv. Martin*. Gašp. Račte ten knihoslov nám ešte raz poslať. — No vy veru v tých *Topolčanoch* dobré srdco máte, keď by ste utrpené nu dali: „I slaninu i rebra, i čo Pán Boh požehná.“ — *Luptov*. Ale prečo nás tak veľmi voláte, však od vás k nám není ďalej, nežli od nás k vám. — *Jurko Mrzák vo Vrbovom*. No vy naozaj máte prečo mrzákom byť. Ticho budzte a modlite sa, inej rady vám teraz nemôžeme dať.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korešpondenčnej karte nepýta druhé, lebo to je unovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý pošťový úradník *úplne za darmo*. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u pošťovej direkcii. Veď to potom vykona. Úradná reklamácia má ten osov, že pošťári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkoraysne.

HOSPODÁRSTVO.

Zakvasenie repového listu.

Repový list často výnde na vnivoč na mnohých miestach. V jaseňi totižto nestačí ho lichva zjesť, od nosa ďalej nemysliaci gazda ale na zimu ani len nespomne.

No lepšie rečeno, keď je málo krmý, príde mu na um aj zima, lenže preto si on nevšimne, že mnohé vozy krmý zhnily na roli pod spôsobom listu repového ači burgyňového.

Možné, že ľahkomyselnosť je tomu na príčine, ale ani to není vytvorené, že nepozná roľník spôsob, ako by mohol burgyňový list na zimu odložiť.

Aby sme radou poslúžili cteným čitateľom Krestana v tejto veci, nech tu stoja nasledovné riadky.

Predovšetkým to musí vedieť gazda, asi koľko listu mu vystane. A síce nielen repový,

burgyňový, ale aj kapustný list a ďatelina a iný list atď. tiež sa môže zakvasiť.

Jamu toľkú treba vykopať, do ktorej na toľko sa nevmetí ten list, že ho bude vyše zeme asi na meter. A to preto tak sa musí robiť, lebo keď ten list dobre stlačí sa, keby ho nebolo toľko, tak by ho ani za rovno zemou nebolo, čo by ale galiba bola, ponevác v čase dažďa by sa do tej jamy na ten list hrnula tá voda, ktorú nestačí zem do seba vpiť.

Jama svrchu širšia má byť, ku dnu ale užšia.

Na spodku jamy slama má ležať, potom asi na decimeter listu dajme na tú slamu a tento list dobre treba pogňaviť, potom ale obyčajnou soľou posypať. Na boky a do uhlov viac soli treba dať, aby sa tak zamedzila cesta hnitiu. A tak pokračujeme ďalej vo vrstvení listu, zakiaľ nevýndeme nad jamu asi na meter. Potom z jamy vykopanú hlinu nahádzeme na list, a síce asi na 70 cm. Hlinu tak máme nahádzať, aby voda s nej stiečť mohla, čili streche podobne.

Jestli by sa táto hlina dopukala, pukliny hned zapraviť treba.

Takto zapravený list lichva rada žere, a vytrvá on aj do jari. Môže sa on do sečky dať a alebo so slamou smiešať, suchá krma totižto je o veľa chutnejšia, je-li medzi ňou zakvasený list.

Aj obyčajné zeleniny môžu sa takto odložiť pre lichvu na zimu; to ale za potrebné považujem poznamenáť, že čím vodnatejšia je tá zelenina, tým viac soli potrebuje ona.

Myslíme, že v celom príhodnom čase sme napísali tento článok; to ale isto vieme, že kto sa svedomite bude držať našej rady, ten sa dobre postará na zimu o svoju lichvu, ktorú na jar v tučnom stave za dobrý g oš predá.

Jožko Špekulant.

Krestania! kupujte len u krestanov!

Prosté a figliarske nápady.

Figliar: No bratku, taký dobrý žart viem, že bys na poly mrtvý bol, kebych ti ho sdelil, toľko bys sa nasmial.

Oslovený: Prosím ta, povedz ho dvakrát mojej srokre.

Zbožná manželka: No muž, či dnes nejdeš do kostola?

Liberál muž: Nie, dnes doma budem spať.

I. Právnik: Ale povedz mi ty, bratku môj, či jesto pekny výhľad na ulicu z obloka tej izby, ktorí si si teraz vzal do prenajmu.

II. Právnik: Veru, priateľu, výborný výhľad je ztadiaľ, dve záložnice vidieť.

Knižná polica.

Mesačník „Naša Nádej“ rečený vrele odporúčame ct. čitateľom. Obyčajne na 24 stranách on vychádza každý mesiac. Tieto sošity majú za cieľ rozširovať poklonu k prev. Sviatosti Oltárnej. Cena na celý rok 80 kr. Zvlášte duchovným a ruženským spolkom ich odporúčame do priazne.

Príprava ku sv. spovedi a prvému prijímaniu. Poslovenčil dr. Jozef Janda. Cena viaz. 15 kr.; broš. 10 kr. Vrele odporúčame toto výborné dielo, ktoré *Lujza Cery* v Budapešti vydala.

„**Veľká Novina**“, čili la saletteské pro- roctvo, ktoré vzťahuje sa na koniec sveta, a ktoré Panna Maria dvom pastierskym deťom sdělila. Cena 25 kr. — **Veľká pliaga sveta.** 120 strán obsahujúce dielo toto vysvetľuje veľkú novinu. Opisuje boj Ancikrista s Eliašom a Henochom, opisuje i to, v jakom tele budeme vzkriesení, kde budeme bývať, čo budeme jiesť atď. Cena 70 kr. — Tieto diela razom objednané stoja 75 kr. Vrele ich odporúčame.

Svätý Jozef. Soslovenčil dr. Jozef Janda. Vydal Spolok Sv. Vojtecha.

Brezňové kvety (Milostné pražské Jezulátko) vydal kamelitský kláštor (Bpešť, VI. Huba u. 12). Cena utešeno v plátne väzaného a vyše 100 strán obsahujúceho výtisku 30 kr. Vrele odporúčame.

Budapeštianske obchodné zprávy.

1. **Zbožie.** Pšenica (zito) banátske 9.04—9.50. Od Tisy 09.00—09.50. — Od Pešti 09.20—09.30. — Zadunajské 09.17—09.40.

Raž 7.15—7.50.

Jačmeň na krmenie 5.50—6.00. — Do pálenice 6.50—7.20. — Na pivo 5.70—6.00.

Oves 5.40—6.00.

Kukurica 5.35—5.50.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
16.20	16.60	15.00	14.40	13.70	13.00	12.00	09.70
			7½	8			
			7.80	6.10			

Otruby fajnové 4.30, grobovité 4.20.

3. **Strovy.** Veľká biela fizula 7.50. — Malá 7.75. Hrach 13.00. — Pšeno 4.75—5.00. Konopné semä 10.50—11.00.

4. **Semä na sejbu.** Červená jatelina 32—40 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 35—24 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladnik 5.75—6.

5. **Hyd a vajca.** Kura 60 kr. — Sliedka 70 kr. — Kapún 1 zl. — Morka 0.00. — Krmená hus 3.60. — Kačka 1.20 zl. — Krmená kačka 2.50. — Vajca 6—7 kusov 20 kr., 46—47 kusy 1 zl.

6. **Svine.** Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—59 kr.

7. **Telce.** Živé 28—30 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kr. kilogram.

8. **Masť a slanina.** Sviňská v sudoch 65—69 zl. — Bielotabuľová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 66—69 zl.

9. **Remeň funtový** od 14—18 kl. terey 142—144.

10. **Kraviny** vrázkované 5—6 kilové 170—175.

11. **Tefaciny** barnavé 10—13 kl. 390—420.

12. **Potrava.** Seno. Lúčne seno 2.00—3.00 kr. — Slama. Na postielanie 1.40 kr. — Žup 1.90 kr.

Americké vreckové hodinky.

Zovnútorne jako striebro sa skvejú; barva sa nikdy nezmení. Dobré idú, napravovať ich netreba, lebo vyprobované sa dostanú. Zakaľ zásoba trvá, cena

len 2 zl. 80 kr.

 Neskôr viac budú stáť.

Dostať ich jedine u

Alexandra Polaka,

u hl. skladníka dielne na americké hodiny.

3-3

Budapešť, V. Kálmán u. 17/M.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE LEN VYDAVATEĽSTVO „KREŠTANA“ PRIJÍMA.

Čo je Kathreiner-ova *zrnová*

Sladová káva Kneippova?

Odporúčania najhodnejší, jedine zdravý, pritom najchutnejší a najlacnejší kávový nápoj. Ona je čistý prirodzený výrobok v celých zrnkách a čísta od dokázaných, zdraviu škodlivých súčastí zrnovej kávy. *Kathreiner*-ová sladová káva *Kneippova* má jediná ten obľúbený zápach zrnovej kávy, ktorý obdrží skrze najvyššími odborníkmi vyprobovaný a všade uznaný *Kathreiner*-ovský spôsob dorábania. Jej hodnota je trojnásobná pre zdravie, chuť a sporivosť. Opravdová „*Kathreiner*“ by nemala viac chýbať na žiadnom rodinnom stole.

K čomu slúži *Kathreiner*-ova *zrnová*

Sladová káva Kneippova?

V statisícach rodín, ako aj v najviac verejných ústavoch ako dodatok k zrnovej káve, ktorú ona v jej chuti pôzifnejšou a príjemnejšou učini. Veľký počet vynikajúcich lekárov predpisuje *Kathreiner*-ovú Sladovú kávu *Kneippovu* ako jedinú odporúčaniahodnú náhradu za zrnovú kávu, menovite pre deti, pre choré a slabé osoby. Podporujú chuť k jedlu, ľahko ztraviteľná *Kathreiner*-ova *Kneippova* Sladová káva aj skrz jej dobrú, príjemnú chuť po krátkom privyknutí všade sa pijať vždy s väčšou obľubou.

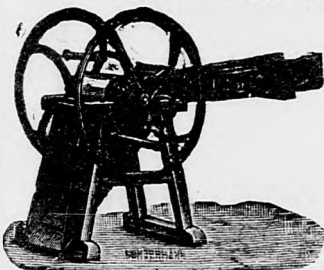
Nech sa Kathreiner-ová Sladová káva upotrebi niekoľko ráz ako dodatok, alebo čistá, viac sa od nej neodstúpi!

Všade sa môže dostať.

Výstraha od naničhodných napodobnenín!

MICHAL TRESKOŇ

V Bytči (Nagy-Bittse, Trencsénmegye),

fabrika na hospodárske mašiny, odporúča pp. hospodárom žentúre, sečkovice, mlátačky, rajtáre, triery, rozsievacky, šrotovníky, struhadlá, mašiny na kapustu, mašiny na moržovanie kukurice, pluchy a brány, amer. hrable, mašiny na lámánie stromovej kôry, mačkadlá na slad a borievky, cirkulárne pily, mangle na prádlo, decimálne váhy.

Obrazkové cenníky pošlem na žiadosť franko.

Papier makulatúrový

je k dostaniu u nás; metrický cent stojí 6 zl. 50 kr.

Jediný domáci výrobok,

dostať ho

Tausig J. Budapešť VII/4 Csömöri u. 23 a 1. em. Fűredy L. Budapešť VII/4 Ovoda u. 24. sz.

Domáci výrobok.

Domáci výrobok.

Chýrečný 1998. ě. najnovší popravený

3-30

Voltový kríž.

Takým osobám, ktoré kríž nenosia,

Voltová hviezda.

Deťom a mladým ženám: *Voltové srdce.*

Voltový popravený kríž miernym ale neprestajným magnetickým elektrizovaním lieči nasledovné nemoce:

Lámka, trhanie, slabosť, bezsnivosť, chladnosť nôh a rúk, zronenosť, blednicu, záduch, krče, otuhlosť, choroby kože a žalúdka, histeria, hlavyboľenie, kašeľ, zvonenie ucha, klopanie srdca, kolika atď. atď.

Cena 1 zl. 80 kr.; ěo poslali sa vopred, nákladné trovy my zaokryjeme. Cena Voltovho srdca 1 zl. 50 kr.; s doberkou o 20 kr. viac; stužka 20 kr.

Predavačom ľavnejšia cena.

TLAČIAREN

SVÁTÉHO GERHARDA

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najkúsnejšími francúzskými písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, ěo sa tlače týka, od najjednoduchejšej až do najkúsnejšej príjma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. kňazstva a obecných predstavenstvá na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a ěo najlacnejšie rozposiela.

Mosadzný štátny medail
1889 v Päťch Kostoloch.

Založeno

Strieborný medail
1891. v Temešvári.

Mosadzný medail za
umenie 1891. Triest.

1879.

Mosadzný medail
1896. v Budapešti.

Albin Jiratkó

sochar a staviteľ oltárov
v Päťch Kostoloch, Perczel u. 25.

Odporúča sa k vyhoveniu všetkých

kostolných umeleckých diel z dreva,
kameňa a gypsu atď. atď.

Robí oltáre, kazateľne, spovednice, mo-
dliace stolce, kostolné lavice, krstedelnice
atď. vo všetkých štyloch jednoducho a
umelecký.

Hocaké sochy svätých

robí z dreva, kameňa a massy.

Obnovuje

a dľa žiadosti opravuje.

Ján Bönisch,

majiteľ obchodu na papier a pisacie nástroje.
V Prešporku (Pozsony, Országtút č. 69.)

Odporúča velact. obecnstvu svoj bohato zaria-
dený sklad, kde dostať za ľavnú cenu rozličné do
náboženského oboru patriace č'ánky jako sväté obrázky
(s rámikami — i bez rámikov) sochy svätých, pá-
tričky, modliace knižky (slovenské, maďarské i ne-
mecké) v jednoduchom i skvostnom vydaní, medajle,
piesne na krížovu cestu a na pút. — Držím bohatý
sklad s rozličným školským i pisacím nástrojom; tu
možno dostať jemno vystavený listovný papier, perá,
pečatný vosk každej barvy, papier na kreslenie,
černidlo, (tinta) gummu, nožiky, papier na ciga-
retty (papierosky) jako aj všetku potrebné veci k ho-
toveniu papierových kvetov, obchodné a iné vedúce
knihy, písacia papier a papier na obalovanie (pakovanie).
Tiskopisy sa veľmi lacno vyhotovujú.

O podporu velacteného obecnstva uchádza sa

Ján Bönisch.

Objednania z vonkova sa náležitým spô-
sobom 3-10 vybavujú.

Obrazy v ramoeh možno dostať i na splácanie.

Krajinský
sústredný sklad kresťanských potravných spolkov.

Budapešt, IX., Ferencz-körút 16.

Telefon 61-59.

Svätého - Gerharda

Telefon 61-59.

TLAČIAREN a VYDAVATEĽSTVO KNÍH

BUDAPEŠŤ, VIII. OKRES, PRÁTER-ULICA 44.

odporúča sa na vystavovanie tlačových dielov a síce: týždenníkov,
kníh, cenoslovov obežníkov, povolání kariet oddania sa, tanečných
poriadkov, náročných oznamov v utešenej podobe a lacnej cene.

Vidiecke objednávania hneď sa prevedú.